

## נֵס הַפֶּסַח

Le miracle de Pessah'

"אני חושב", אומר אני לעצמי, "אני חושב שהגיע הזמן שבני רפאל יהיה קרוב יותר אל החגים. הילד ער לכול הנעשה סביבו; עוד מעט יעזוב את הגן של הגננת טובה וילך לגן עירוני. ילד מפותח מעל לגילו ובעל הסתכלות חדה. גם עכשיו אינו נח; משחק כדורגל לפני הבית". אני קורא לו. הילד בא מייד. אני נותן לו את המסטיק ושואל:

– רפאל, מה אתה יודע על חג־הפסח?

– בפסח לא הולכים לגן.

– מדוע לא הולכים לגן?

– כשיצאו היהודים ממצרים לא הלכו לגן, אז גם עכשיו לא הולכים לגן. "הנה תשובה מקורית והגיונית לגמרי" – אני חושב לי, – משפט שלם ובנוי היטב. נראה שהוא לומד דברי־טעם מפי הגננת טובה".

– אבא – אומר בני רפאל, – כאשר יצאו היהודים ממצרים, מדוע לא הלכו לגן?

"אפשר, כמובן, להסביר לו" – אני חושב בליבי, – "אבל מוטב שהילד יגלה בעצמו".

– חֲשׂוּבו! – אני אומר.

– לא הלכו לגן – הוא חושב בקול רם, – מפני שהמצרים רצו לקחת את הילדים.

חיבקתי אותו בחמימות. תינוק בן חמש, בחיי! צריך להביא פעם פרחים לגננת הזאת.

– גם את משה רצו לקחת – ממשיך רפי, – ואז האימא שלו שמה אותו בתיבה, ובת־המלך, אֶסְתֵּר המלכה, מצאה אותו. (שר): "חג־פורים! חג גדול ליהודים! הבה נרעישה רש־רש־רש הבה נרעישה רש־רש־רש!" אני רואה שהם לומדים הרבה שירים בגן.

– רפאל – אני מסביר לו, – כשיצאו היהודים ממצרים עדיין לא היה פורים. היהודים עבדו שם עבודת־פרך.

– אבא – שואל רפי, – טרומֶפְלֶדוֹר היה גיבור?

"אֶסּוֹצִיאצְיָה מעניינת", אני חושב לי.

– עכשיו איננו מדברים על טרומפֶלדוֹר – אני אומר. – מה עשו היהודים כאשר ראו שרוצים לקחת מהם את הילדים שלהם?

– לא שלחו את הילדים לגן!

– נכון יפה – אמרתי.

– הם הסתירו אותם.  
 – איפה הסתירו אותם? – שאלתי.  
 – הילדים התחפשו. (שר): "זקן יורד לי עד ברכיים".  
 "הם לומדים הרבה שירים בגן", אני חושב שנית.  
 – נחזור לפסח – אני אומר, – מה אכלו היהודים כאשר יצאו ממצרים?  
 – אוֹזֵי־הָמֶן!  
 – לא!  
 – כן!  
 – טוב, אם כן, מה אכלו עוד?  
 – מצות. כשיצאו היהודים ממצרים, לא יכלו לבשל, וקנו לעצמם מצות.  
 – לא קנו – אני מתקן אותו – אפו.  
 – עפו כציפורים.  
 – לא עפו, אפו.  
 – אבא – אומר פתאום בני, – נכון שהערבים רצו להרוג את כל היהודים,  
 אלא שמשה ניצח אותם וכולם טבעו ביים?  
 – נכון. משה עשה ניסים. כאשר יצאו היהודים ממצרים היה חושך  
 גדול...  
 – אני יודע, אני יודע! – קורא בני – היה חושך, והערבים לא יכלו לראות  
 דבר, אבל היהודים ראו גם בחושך, כי הייתה להם חנוכייה, והיא דלקה  
 שמונה ימים בלי שמן. אבא, אני רוצה סביבון!  
 – אין עכשיו סביבון! – אני צועק – עכשיו פסח ולא חנוכה.  
 – אבא – חוזר רפאל ושואל, – נכון שבאו המון מצרים, אבל היהודים  
 ניצחו את כולם, והמצרים טבעו כולם ביים?  
 "נו, סוף־סוף", – אני חושב לי.  
 – ואז בא האריה – אומר רפי.  
 איזה אריה?!  
 – אריה שואג, אבל בר־כוכבא ניצח אותו.  
 – מה פתאום בר־כוכבא? במצרים היה משה רבנו.  
 – גם משה, אני יודע.  
 – החוצה!... – אני שואג.  
 רפי בורח מהר מן החדר. הוא במצב־רוח טוב מאוד, ואני שומע אותו  
 אומר לחברו דורון: "אבא שלי מנצח אריה".  
 עכשיו אני מתחיל להבין מדוע לא הלכו היהודים לגן כאשר יצאו  
 ממצרים...  
 אפרים קישון – זוהי הארץ.

## נִס הַפֶּסַח

Le miracle de Pessah'

"אני חושב", אומר אני לעצמי, "אני חושב שהגיע הזמן שבני רפאל יהיה קרוב יותר אל החגים. הילד ער לכל הנעשה סביבו; עוד מעט יעזב את הגן של הגננת טובה וילך לגן עירוני. ילד מפתח מעל לגילו ובעל הסתכלות חדה. גם עכשו אינו נח; משחק כדורגל לפני הבית". אני קורא לו. הילד בא מיד. אני נותן לו את המסטיק ושואל:

– רפאל, מה אתה יודע על חג הפסח?

– בפסח לא הולכים לגן.

– מדוע לא הולכים לגן?

– כשיצאו היהודים ממצרים לא הלכו לגן, אז גם עכשו לא הולכים לגן. "הנה תשובה מקורית והגיונית לגמרי" – אני חושב לי, – משפט שלם ובנוי היטב. נראה שהוא לומד דברי טעם מפי הגננת טובה".

– אבא – אומר בני רפאל, – כאשר יצאו היהודים ממצרים, מדוע לא הלכו לגן?

"אפשר, כמובן, להסביר לו" – אני חושב בלבי, – "אבל מוטב שהילד יגלה בעצמו".

– חשבו! – אני אומר.

– לא הלכו לגן – הוא חושב בקול רם, – מפני שהמצרים רצו לקחת את הילדים.

חבקתי אותו בחמימות. תינוק בן חמש, בחיי! צריך להביא פעם פרחים לגננת הזאת.

– גם את משה רצו לקחת – ממשיך רפי, – ואז האמא שלו שמה אותו בתבה, ובת-המלך, אסתר המלכה, מצאה אותו. (שר): "חג-פורים! חג גדול ליהודים! הבה נרעישה רש-רש-רש הבה נרעישה רש-רש-רש!"

אני רואה שהם לומדים הרבה שירים בגן.

– רפאל – אני מסביר לו, – כשיצאו היהודים ממצרים עדין לא היה פורים. היהודים עבדו שם עבודת-פרך.

– אבא – שואל רפי, – טרומפלדור היה גבור?

"אסוציאציה מעניינת", אני חושב לי.

– עכשו איננו מדברים על טרומפלדור – אני אומר. – מה עשו היהודים

כאשר ראו שרוצים לקחת מהם את הילדים שלהם?

– לא שלחו את הילדים לגן!

- נְכוֹן יָפֵה - אֲמַרְתִּי.  
 - הֵם הִסְתִּירוּ אוֹתָם.  
 - אֵיפֶה הִסְתִּירוּ אוֹתָם? - שְׁאַלְתִּי.  
 - הַיְלָדִים הִתְחַפְּשׁוּ. (שׁר): "זָקֵן יוֹרֵד לִי עַד בְּרַכִּים".  
 "הֵם לוֹמְדִים הַרְבֵּה שִׁירִים בְּגֵן", אֲנִי חוֹשֵׁב שְׁנִית.  
 - נַחְזֹר לְפֶסֶח - אֲנִי אוֹמֵר, - מָה אֶכְלוּ הַיְהוּדִים כְּאֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם?  
 - אֲזַנֵּי-הַמֶּן!  
 - לֹא!  
 - כֵּן!  
 - טוֹב, אִם כֵּן, מָה אֶכְלוּ עוֹד?  
 - מִצּוֹת. כְּשִׁיֵּצְאוּ הַיְהוּדִים מִמִּצְרַיִם, לֹא יִכְלוּ לְבָשֵׁל, וְקָנוּ לְעֶצְמָם מִצּוֹת.  
 - לֹא קָנוּ - אֲנִי מִתְקַן אוֹתוֹ - אָפוּ.  
 - עָפוּ כְּצִפּוֹרִים.  
 - לֹא עָפוּ, אָפוּ.  
 - אָבֵא - אוֹמֵר פֶּתְאוֹם בְּנִי, - נְכוֹן שֶׁהַעֲרָבִים רָצוּ לְהַרְגֵנִי אֶת כָּל הַיְהוּדִים,  
 אֲלֵא שְׁמוֹשָׁה נִצַּח אוֹתָם וְכָלָם טָבְעוּ בָּיָם?  
 - נְכוֹן. מֹשֶׁה עָשָׂה נְסִים. כְּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הַיְהוּדִים מִמִּצְרַיִם הִיָּה חוֹשֶׁךְ גָּדוֹל...  
 - אֲנִי יוֹדֵעַ, אֲנִי יוֹדֵעַ! - קוֹרֵא בְּנִי - הִיָּה חוֹשֶׁךְ, וְהַעֲרָבִים לֹא יִכְלוּ לְרַאוֹת  
 דָּבָר, אֲבָל הַיְהוּדִים רָאוּ גַם בְּחוֹשֶׁךְ, כִּי הִיָּתָה לָהֶם חֲנֻכִּיָּה, וְהִיא דִּלְקָה  
 שְׁמוֹנֶה יָמִים בְּלֵי שְׁמֵן. אָבֵא, אֲנִי רוֹצֶה סְבִיבוֹן!  
 - אֵיךְ עֲכָשׁוּ סְבִיבוֹן? - אֲנִי צוֹעֵק - עֲכָשׁוּ פֶסֶח וְלֹא חֲנֻכָּה.  
 - אָבֵא - חוֹזֵר רְפָאֵל וְשׂוֹאֵל, - נְכוֹן שֶׁבָּאוּ הַמוֹן מִצְרַיִם, אֲבָל הַיְהוּדִים  
 נִצְחוּ אֶת כָּלָם, וְהַמִּצְרַיִם טָבְעוּ כָּלָם בָּיָם?  
 "נֹו, סוֹף-סוֹף", - אֲנִי חוֹשֵׁב לִי.  
 - וְאֵז בָּא הָאֲרִיָּה - אוֹמֵר רַפִּי.  
 אֵיזָה אֲרִיָּה?  
 - אֲרִיָּה שׂוֹאֵג, אֲבָל בְּרַכּוֹכְבָא נִצַּח אוֹתוֹ.  
 - מָה פֶּתְאוֹם בְּרַכּוֹכְבָא? בְּמִצְרַיִם הִיָּה מֹשֶׁה רַבְּנוֹ.  
 - גַּם מֹשֶׁה, אֲנִי יוֹדֵעַ.  
 - הַחוֹצָה!... - אֲנִי שׂוֹאֵג.  
 רַפִּי בּוֹרַח מֵהָר מִן הַחֶדֶר. הוּא בְּמִצְבְּרוֹחַ טוֹב מְאוֹד, וְאֲנִי שׂוֹמֵעַ אוֹתוֹ  
 אוֹמֵר לְחֻבְרוֹ דוֹרוֹן: "אָבֵא שְׁלִי מִנִּצַּח אֲרִיָּה".  
 עֲכָשׁוּ אֲנִי מִתְחִיל לְהַבִּין מִדּוֹעַ לֹא הִלְכוּ הַיְהוּדִים לְגֵן כְּאֲשֶׁר יֵצְאוּ  
 מִמִּצְרַיִם...  
 אֲפָרִים קִישׁוֹן - זוֹהִי הָאֲרִץ.

# נס הפסח

Le miracle de Pessah'

”אָנִי מוֹשֶׁה”, אָוִי אִיזְרָאֵל, ”אָנִי מוֹשֶׁה שְׁהַעֲצֵה הַלָּאן שְׁלֵמֵי רְפֹאִים יְהוָה קָרוֹב יוֹתֵר אִיל הַחַיִּים. הַיֵּלֶד צָר לְכֹל הַנַּעֲשֶׂה סִבְלָה; אִיז מְצֵט יַצְלֵל אֶת הַבָּן שֶׁל הַנְּנֻט טוֹבָה וַיִּלְכָּה לְבָן אִירוֹנִי. יְהֵא מְפִתָּח מֵאַל לְגַילוֹ וְהַעֲלֵם הַסִּתְּפוּת חֲדָשׁ. עַם צָבָה אֵינִי נָחוּ; מִשְׁחַק בְּצוּרָה לְעִנֵּי הַבַּיִת”. אָנִי קוֹרָא לִנְיָ. הַיֵּלֶד בָּא מִיָּד. אָנִי נוֹחֵם לִי אֶת הַמִּסְטִיק וְשׂוֹמֵד:

– רְפֹאִים, מַה אֵתָּה יוֹצֵא אֶל תַּחַת-הַפֶּסַח?

– בְּפֶסַח לְכָא הוֹלְכִים לְבָן.

– מֵאִיז לְכָא הוֹלְכִים לְבָן?

– בְּשִׁיבְרֵנוּ הַיְהוּדִים מִמְצִרַיִם לְכָא הָלָכוּ לְבָן, אִל עַם צָבָה לְכָא הוֹלְכִים לְבָן.

”הַיְהוּה תְּשׁוּבָה מִקִּוּרֵי וְהַיְהוּדִים לְעִמָּר” – אָנִי מוֹשֶׁה לִי, – מִשְׁפֹּט שְׁלֵמִים

וְהַיְהוּה הַיֵּטֵב, נְרָאָה שְׁהוֹטָא לְמוֹד צְהַר-טֹעַם מֵפִי הַנְּנֻט טוֹבָה.”

– אֲבָל – אָוִי רְפֹאִים, – בְּצִוְרָה הַיְהוּדִים מִמְצִרַיִם, מֵאִיז לְכָא הָלָכוּ לְבָן?

”אֲפֹשֶׁר, בְּמוֹבָן, לְהַסְבִּיר לִי” – אָנִי מוֹשֶׁה בְּלֵבָי, – ”אֲבָל מִטֵּב שְׁהַיֵּלֶד יִצְדָּה בְּצִוְרָאוֹ.”

– תְּשׁוּבָה! – אָנִי אָוִי.

– לְכָא הָלָכוּ לְבָן – הוֹטָא מוֹשֶׁה בְּקוֹל רָם, – מִפְּנֵי שְׁהַמְצִרַיִם רָצוּ לְקַחַת אֶת הַיֵּלֶדִים.

מִבְּקֵרֵי אֹתוֹ בְּחַמְיָמוֹת תַּנּוּק בָּן חֲמֵשׁ, בְּחַיִּי! צְרִיבִי, לְהַבִּיא עֹצֵם פְּרִימִים לְעִנֵּי הַלָּאן

– עַם אֶת מְשֶׁה רָצוּ לְקַחַת – מֵאִשְׁבֵּי רְפֹאִים, – וְכִל הָאֲמָא שְׁלֵמוֹ שְׁמָה אֹתוֹ

בְּחֵמָה, וְהַתְּחַלְּתִי, אֲסִתֵּר הַמִּלְכָּה, מִצְדָּה אֹתוֹ. (שָׂר): ”תַּחַת-פְּרִים!

חַעֲדוּם לְיְהוּדִים! הֵבֵה נְרָאָה רֶשֶׁת-רֶשֶׁת רֶשֶׁת הֵבֵה נְרָאָה רֶשֶׁת-רֶשֶׁת-רֶשֶׁת!”

אָנִי רָאָה שְׁהַם לְמוֹדִים הַרְבֵּה שִׁרִים בְּבָן.

– רְפֹאִים – אָנִי מִסְבִּיר לִי, – בְּשִׁיבְרֵנוּ הַיְהוּדִים מִמְצִרַיִם צָצוּן לְכָא הַיְהוּה

פְּרִים. הַיְהוּדִים אֲבָדוּ שְׁם אַבְרָהָם-פְּרִי.

– אֲבָל – שׂוֹמֵד רְפֹאִים, – טְרוֹמָפֶלְדוֹר הַיְהוּה עֵלְיוֹ?

”אֲסִיבְרָא לְכָא מֵעִנֵּי, אָנִי מוֹשֶׁה לִי.”

- צָכְשׁוּ אֵינֶנּוּ מִצְדָּהֵיכֶם עַל טְרוֹמַפֶּלְצוֹר - אָנִי אֹמֵר. - מֵה צָשׁוּ הַיְהוּדִים  
 בְּצִוְיָהּ רָאוּ שְׂרוּצִים לְקַחַת מֵהֶם אֶת הַיְלָדִים שְׁלֹהֶם?  
 - לֹא שְׁלָחוּ אֶת הַיְלָדִים לָנֶן!  
 - נָבוֹן יָשָׁה - אֲמַרְתָּ.  
 - יֵהם הִסְתִּירוּ אֹתָם.  
 - אִישׁ הִסְתִּירוּ אֹתָם? - שְׁאַלְתָּ.  
 - הַיְלָדִים הִתְמַחֶשׁוּ. (שָׂר): "זָכָן יוֹרֵד לִי צֵד הַרְבִּים".  
 "יֵהם לְמוֹצֵי הַרְהָה שְׂרִים בְּעֵן", אָנִי חוֹשֶׁה שְׁנִית  
 - נִחְזַר לְפֶסֶח - אָנִי אֹמֵר, - מֵה אָכְלוּ הַיְהוּדִים בְּצִוְיָהּ מִמְצָרֵיכֶם?  
 - אָזְנִי-הָאֵן!  
 - לֹא!  
 - כֵּן!  
 - טוֹב, אִם כֵּן, מֵה אָכְלוּ עוֹד?  
 - מִצֹּת בְּשִׁיזָאוּ הַיְהוּדִים מִמְצָרֵיכֶם, לֹא יָכְלוּ לְבַשֵּׁל, וְקָנוּ לְעִצְזָמָם מִצֹּת  
 - לֹא קָנוּ - אָנִי מִתְיָן אֹתוֹ - אָפוּ.  
 - עָשׂוּ בְצִוְיָהּ.  
 - לֹא עָשׂוּ, אָפוּ.  
 - אֲבָא - אֹמֵר פְּתִיחוּ לָנוּ, - נָבוֹן שְׁהַצְרָהֵם רָצוּ לְהַרְעֵ אֶת כָּל  
 הַיְהוּדִים, אֲלֵא שְׂמוֹשָׁה נִצַּח אֹתָם וְכֹלָם טָהָעוּ בְּיָם?  
 - נָבוֹן, מֵשָׁה עָשָׂה נָסִים, בְּצִוְיָהּ מִמְצָרֵיכֶם הַיְהוּדִים חוֹשֶׁה עָזוּ...  
 - אָנִי יוֹדֵעַ, אָנִי יוֹדֵעַ! - קוֹרָא בְּנִי - הַיְהוּדִים חוֹשֶׁה, וְהַצְרָהֵם לֹא יָכְלוּ  
 לְרַאוֹת צְדָה, אֲלֵא הַיְהוּדִים רָאוּ עָם בְּחוֹשֶׁה, בִּי הַיְתָה לְהֵם חֲנֻכָּה, וְהִיא  
 צְלִיקָה שְׂמוֹנָה יָמִים הֵלִי שְׂמֵן, אֲבָא, אָנִי רוֹצֶה סְהִלָּן!  
 - אֵן צָכְשׁוּ סְהִלָּן! - אָנִי לְצַק - צָכְשׁוּ פֶסֶח וְלֹא חֲנֻכָּה.  
 - אֲבָא - חוֹזֵר רְפִיעַל וְשׂוֹעִיעַל, - נָבוֹן שְׁפָעוּ הַמִּן מְצָרֵיכֶם, אֲלֵא הַיְהוּדִים  
 נִצַּחוּ אֶת בָּלָם, וְהַמְצָרִים טָהָעוּ בָּלָם בְּיָם?  
 "נָ, סוֹל-סוֹל", - אָנִי חוֹשֶׁה לִי.  
 - וְאֵל בָּעַל הַאֲרִיָּה - אֹמֵר רָפִי.  
 אִיכָה אֲרִיָּה?  
 - אֲרִיָּה שׂוֹעֵל, אֲלֵא בְרִי-בּוֹכָעַל נִצַּח אֹתוֹ.  
 - מֵה פְּתִיחוּם בְּרִי-בּוֹכָעַל? הַמְצָרִים הַיְהוּדִים מֵשָׁה רָבֵנוּ.  
 - עָם מֵשָׁה, אָנִי יוֹדֵעַ.

– החזרה!... – אני שיע.

רפ' הורח אהר מן החזרה. הוא המצב-רוח טוב מאוד, ואני שיע איתו.  
אומר למחרת דורון: "אבא שלי מניח אהי".  
צקשו אני מתחיל להבין מדוע לא הלוכו בהוצ'ם לכן באשר לצאו ממזר'ם...

אפרים קישן – זוכה הארץ.

## Verbes

## פעלים

expliquer	הסביר, מסביר, להסביר (הפעיל)
découvrir	גילה, מגלה, לגלות (פיעל)
enlacer	חיבק, מחבק, לחבק (פיעל)
chanter	שר, שר, לשיר (פעל)
envoyer	שלח, שולח, לשלוח (פעל)
cache	הסתיר, מסתיר, להסתיר (הפעיל)
se déguiser	התחפש, מתחפש, להתחפש (התפעל)
cuisiner	בישל. מבשל, לבשל (פיעל)
corriger, réparer	תיקן, מתקן, לתקן (פיעל)
faire cuire au four	אפה, אופה, לאפות (פעל)
voler	עף, עף, לעוף (פעל)
tuer	הרג, הורג, להרוג (פעל)
vaincre	ניצח, מנצח, לנצח (פיעל)
se noyer	טבע, טובע, לטבוע (פעל)
brûler	דלק, דולק, לדלוק (פעל)
crier	צעק, צועק, לצעוק (פעל)
rugir	שׂאג, שואג, לשאוג (פעל)

## Verbes

## פעלים

## Noms

## שמות עצם

miracle	נס, ניסים
fête	חג
jardin (jardin d'enfants)	גן
jardinière d'enfants	גננת
âge	גיל
propriétaire (à qui)	בעל
vision (des choses)	הסתכלות
football	כדורגל
chewing-gum	מסטיק
phrase	משפט
choses (paroles) sensées	דברי־טעם
chaleur humaine	חמימות
bébé, petit enfant	תינוק
berceau de jonc (Moïse)	תיבה
roi	מלך
chant	שיר
travaux forcés	עבודת־פרך
héros	גיבור
association	אסוציאציה
oiseau	ציפור
obscurité	חושך
arabe	ערבי, ערבים



## Verbes

huile

פעלים

שמן

lion

אריה

humeur, état d'esprit

מצב־רוח

## Adjectifs

attentif à

ער־ל־

municipal

עירוני

développé

מפותח

perçant, aigu

חד

original

מקורי

logique

הגיוני

complet

שלם

construit

בנוי

## Mots-outils

près de

קרוב ל־...

autour de lui

סביבו, (סביב)

dans peu de temps

עוד מעט

au delà, au dessus

מעל

devant

לפני

pourquoi

מדוע

bien

היטב

bien entendu, évidemment

כמובן

préférable

מוטב

## Verbes

une deuxième fois

soudain

mais que

énormément

dehors (avec mouvement)

## Expressions

tout ce qui est fait

il semble que

à voix haute

je vous jure (litt. sur ma vie)

n'est-il pas vrai que

enfin

comment donc

## פעלים

שנית

פתאום

אלא ש-

המון

החוצה

## ביטויים

כל הנעשה

נראה ש-

בקול רם

בְּחַיִּי!

נְכוּוֹ ש-

סוף-סוף

מה פתאום